

" ...

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

İtiraz yoluna başvuran Mahkeme'nin bu konudaki görüşünü açıklayan kararı şöyledir:

"İptali istenen 213 sayılı VUKnun 3505 sayılı yasa ile değişik 360. maddesinin ikinci fıkrasında "Kaçakçılığa teşebbüs nedeniyle hükmolunan hapis cezasının paraya çevrilmesine hükmolunması halinde, para cezası tutarının hesabında; hapis cezasının her bir günü için sanayi sektörü için belirlenen, yürürlükteki asgarî ücretin bir aylık tutarının yarısı esas alınacağı" belirtilmekte, 647 sayılı Yasanın 3506 sayılı Yasa ile değişik 4. maddesinin 1 numaralı bendinde ise "kabahatlerde beher gün karşılığı üçbin ila beşbin lira hafif, cürümlerde beşbin ila onbin lira hesabıyla ağır para cezasına, çevrilebilir" denilmektedir. 647 sayılı Yasanın 4. maddesinin birinci fıkrası kısa süreli hürriyeti bağlayıcı cezaların paraya ve sair tedbirlere çevrilmesinde belli koşullar altında "suçlunun kişiliğine sair hallerine ve suçun işlenmesindeki özelliklerine göre" mahkemeye takdir hakkı tanımıştır.

647 sayılı Yasanın 4. maddesinin ikinci fıkrasında aynen "suç tarihinden önce, para cezasına veya tedbire çevrilmiş olsa dahi, hürriyeti bağlayıcı cezaya mahkûm edilmemiş olanlar hakkında, hükmolunan otuz güne kadar (otuz gün dahil) hürriyeti bağlayıcı cezalarla, suç tarihinde 18 yaşını ikmal etmemiş olanların mahkum edildikleri kısa süreli hürriyeti bağlayıcı cezalar yukarıdaki bendlerde yazılı ceza veya tedbirlerden birine çevrilir" denilmektedir. Bu madde de yasakoyucu belli şartlar taşıyan sanığa verilen otuz günlük hürriyeti bağlayıcı cezayı paraya ya da sair tedbirlere çevirmede mahkemeye takdir hakkı tanımayıp, emredici hüküm altında zorunlu kılmıştır.

Bu durum karşısında 213 sayılı VUKnun 360. maddesinin birinci fıkrasıyla mahkum edilen kimse şayet cezanın aşağı haddinden cezalandırılmış ise ve 647 sayılı Yasanın 4. maddesinin ikinci fıkrasındaki şartları da taşıyorsa, verilen hürriyeti bağlayıcı cezanın paraya ya da sair tedbirlere çevrilmesi zorunlu olmaktadır.

213 sayılı VUKnun 360/2. maddesinde hürriyeti bağlayıcı cezanın paraya çevrilmesi halinde hapis cezasının her bir günü için sanayi sektörü için belirlenen asgari ücretin 1 aylık tutarının yarısının esas alınması gerekmektedir. Örnek vermek gerekirse halen yürürlükteki sanayi sektörü için asgari ücret 414.000.- TL'sidir. Dolayısıyla hapis cezasının beher günü 207.000.- TL'si üzerinden paraya çevrilecektir.

647 sayılı Yasanın 3506 sayılı Yasa ile değişik 4. maddesindeki 1 gün hapis cezasına karşılık tespit edilen beşbin ila onbin TL'si ile 213 sayılı Yasanın 360/2. maddesindeki 1 gün karşılığı hapis olan 207.000.- TL'sinin arasında fahiş bir fark görülmektedir.

Anayasa'nın 10. maddesi eşitliği tarif etmiş ve 11. maddesinde de yasaların Anayasa'ya aykırı olamayacağı belirtilmiştir.

647 sayılı Yasanın 4. maddesini değiştiren 3506 sayılı Yasanın genel gerekçesinde, "Cezaların ferdileştirilmesi prensibinin infaz hukukumuzda mümkün olabilecek en geniş bir çerçeve içinde uygulanması, suç ve ceza arasında bulunması gereken hassas dengenin yeniden tesis edilmesi amaçlanmaktadır" denilmiştir.

Esas Sayısı: 1991/10
Karar Sayısı: 1991/14

Yasakoyucu gerek Ceza Kanununda gerekse özel yasalarda suç kabul edilen eylemlerle ilgili olarak çeşitli cezalar öngörmüş ve çağın gelişen koşulları doğrultusunda yaptığı yasa değişiklikleri ile belli suçların cezalarında indirim ya da artırım yapmıştır.

Cezaların şahsiliği prensibinden hareketle, cezaların suç tipleri için hal ve şartlara göre tayin ve tespiti doğaldır.

Ancak, suç tiplerinden ayrı olarak hürriyeti bağlayıcı cezanın paraya çevrilmesinde eşitliğin bulunmaması Anayasa'ya ayırılık teşkil etmektedir.

Örnekleme gerekirse, TCK'nun 482/3. maddesi kapsamındaki hakaret suçundan bir ay hapis cezasına mahkum olan kişinin cezası paraya çevrildiğinde son değişiklik ile beher günü 5.000.- TL üzerinden 150.000.- TL ile 300.000 TL arasında ağır para cezası iken VUKnun 360. maddesi gereğince bir ay hapis cezasına mahkum olan kişinin cezası paraya çevrildiğinde beher günü 207.000.- TL üzerinden çok daha fazla ağır para cezasına mahkûm olmaktadır ki bu da Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırıdır.

Kaldi ki VUKnun 361. maddesinde ve 362. maddesinde paraya çevrilme hususunda 360/2. maddesinde belirtilen ayrıcalıklı husus belirtilmemiş olup dolayısıyla aynı Yasanın farklı maddeleri gereğince hürriyeti bağlayıcı cezaya mahkum olan kişilerin cezaları paraya çevrilmesinde de eşitsiz bir durum ortaya çıkmaktadır.

Yukarıda izah olunan gerekçelerle herhangi bir suç için tespit edilen hürriyeti bağlayıcı cezanın paraya çevrilmesinde farklı kıstaslar esas alındığında bu durumun Anayasa'nın 10. maddesindeki eşitlik ilkesine aykırı olacağı kanaatine varılmıştır." denilerek 213 sayılı Vergi Usul Yasası'nın 360. maddesinin ikinci fıkrasının iptaline karar verilmesi istenilmiştir."